

Razumkov
centre

Аналітична записка

НАСТРОЇ ТА ОЦІНКИ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ

МИХАЙЛО МІЩЕНКО
Заступник директора
соціологічної служби
Центру Разумкова

Київ 2022

НАСТРОЇ ТА ОЦІНКИ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ

За даними Агентства ООН у справах біженців, станом на середину липня 2022р., лише в європейських країнах було зареєстровано близько 5,1 млн. біженців з України¹.

З 20 липня по 25 серпня 2022р. соціологічна служба Центру Разумкова провела online-опитування громадян України віком від 18 років, які після початку повномасштабної російської агресії виїхали з України у зв'язку з воєнними діями.

Були опитані 511 біженців у 30 країнах. Найбільше серед опитаних біженців, які перебували на території Польщі (110 осіб) та Німеччини (85 осіб). 231 особа була опитана в інших країнах Європейського Союзу, 63 особи — у країнах поза ЄС (Молдова, Туреччина, Швейцарія, Велика Британія, США, Ізраїль)².

Більшість опитаних біженців становлять жінки та люди з високим освітнім рівнем. Більшість прибули до країни перебування у перші місяці війни (до початку квітня).

Висококваліфіковані фахівці, керівники підприємств та їх підрозділів, підприємці та домогосподарки представлені серед біженців більшою мірою, ніж загалом серед дорослого населення України перед початком війни.

Переважна більшість (більше 80%) респондентів відповіли, що в країні перебування отримали статус тимчасового захисту.

Основними джерелами засобів існування біженців є матеріальна допомога з різних джерел, постійна чи тимчасова робота (підробітки) в країні перебування, грошові заощадження. Помітно частіше,

¹ UKRAINE SITUATION FLASH UPDATE #17. — UNHCR PUBLICATIONS, 17 June 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/93659>.

² Респонденти відбиралися методом «снігової кулі» та через розміщення звернень стосовно участі в опитуванні у Facebook-групах, що об'єднують представників української спільноти та біженців у різних країнах (методом «self selected sample»). Оскільки застосовувалася неімовірна вибірка, структура вибіркової сукупності може не відображати структуру генеральної сукупності за окремими соціально-демографічними показниками.

порівняно з іншими країнами, за рахунок матеріальної допомоги живуть українські біженці в Німеччині.

Серед головних проблем, які турбують біженців під час перебування за кордоном, найчастіше респонденти називають тривогу за те, що відбувається в Україні, тривогу за родичів, близьких людей, які залишилися в Україні, тугу за Батьківщиною. Майже всі респонденти проявляють високий інтерес до подій в Україні, постійно відстежують новини з Батьківщини.

Досить часто також біженці вказують на такі проблеми як незнання мови країни перебування, матеріальні проблеми, нестача грошей, проблеми із влаштуванням на роботу. Найрідше як проблему українські біженці називають негативне ставлення з боку місцевих жителів.

Оцінюючи власне матеріальне становище в країні перебування, більшість (майже 60%) респондентів зазначають, що їм грошей вистачає лише на харчування та на придбання необхідних недорогих речей.

При тому, що власний «довоєнний» рівень добробуту в Україні респонденти оцінюють значно вище — 45% відповіли, що до війни жили забезпечено, 15% — що могли собі дозволити придбати практично все, що хотіли.

Більше 80% біженців, які перебувають у країнах ЄС, відповіли, що отримували допомогу від державних органів країни перебування, тоді як серед біженців, які перебувають у країнах, які не входять до ЄС, таку відповідь дає лише кожен третій.

Оцінюючи підтримку та допомогу, надану їм у країні перебування, з боку державних органів країни перебування, недержавних організацій, громадян цих країн, майже 80% респондентів відповіли, що нею задоволені. Дещо рідше висловлюють задоволеність допомогою ті біженці, які перебувають у країнах, що не є членами ЄС (60%).

Даючи відповідь стосовно намірів повернення в Україну, 36% респондентів висловлюють намір повернутися після того, як переконаються, що в місцевості, де вони жили, безпечно перебувати, 35% — відразу після того, як закінчиться війна, 13% — через

рік або через кілька років після закінчення війни, 7% — після того, як відновить роботу підприємство, на якому вони працювали або будуть впевнені, що знайдуть іншу роботу в себе вдома, 11% планували повернутися найближчим часом, а 7% зовсім не планували повертатися в Україну (серед тих, хто має постійну роботу в країні перебування, таких 18%).

Ті громадяни України, які мають неповнолітніх дітей, поки що рідше повертаються в Україну, очевидно, турбуючись про їх безпеку.

Серед тих, хто до війни мав роботу, лише 11% впевнені, що після повернення будуть працювати там само, де й працювали раніше, ще 34% сподіваються на це, 12% сподіваються знайти іншу роботу, а 36% ще не знають, де будуть працювати і чи вдасться їм знайти роботу (таких більше серед тих, хто виїхав з Південного та Східного регіонів).

Отже, відновлення економіки, робочих місць є важливим чинником, що стимулюватиме повернення на Батьківщину.

Біженці: штрихи до портрету

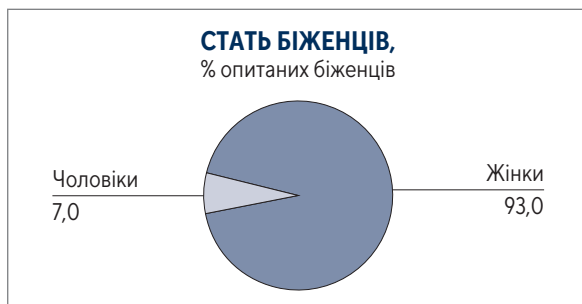
Більшість (65%) біженців прибули до країни теперішнього перебування у березні ц.р., а загалом з початку війни до кінця квітня — 84%.

КОЛИ ВИ ПРИБУЛИ ДО КРАЇНИ, В ЯКІЙ ЗАРАЗ ПЕРЕБУВАЄТЕ?

% опитаних біженців

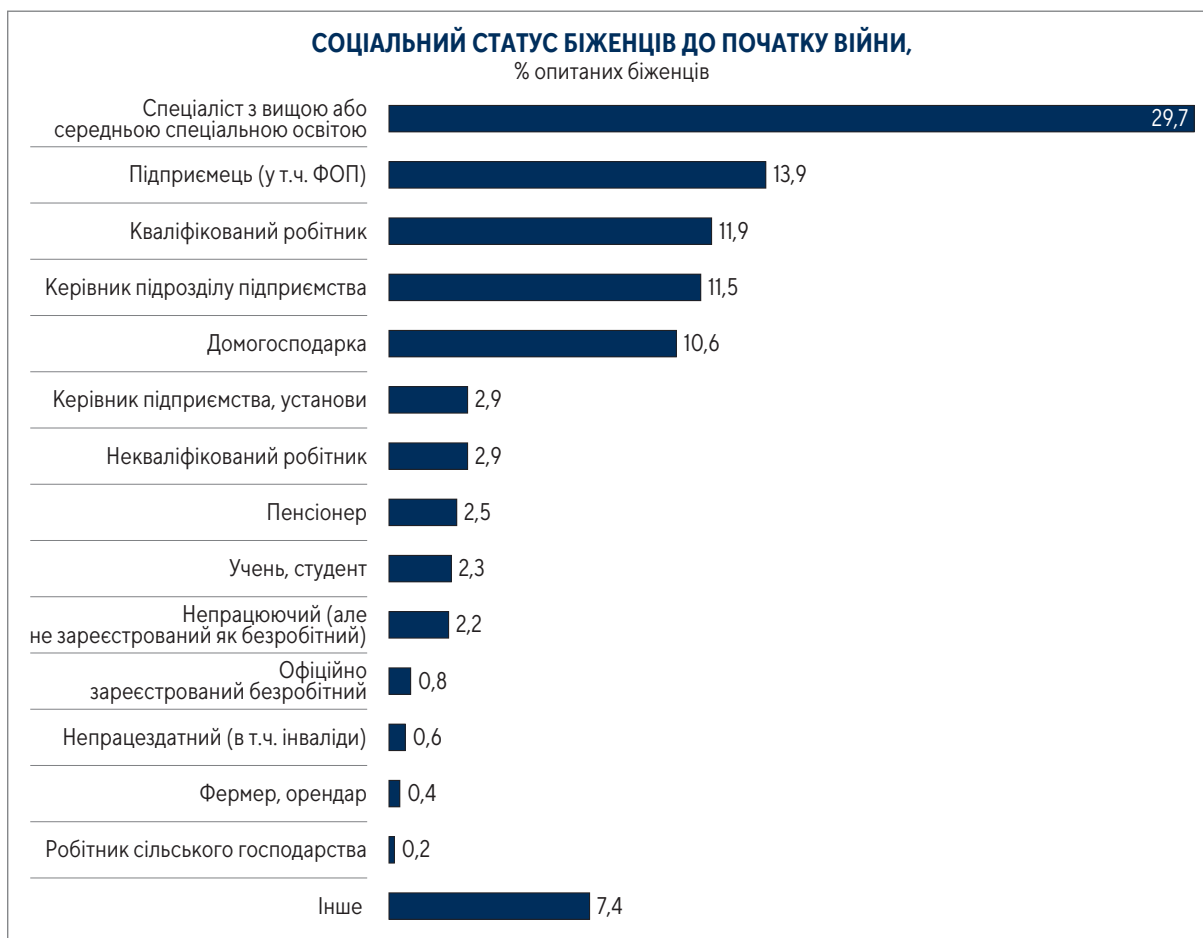
Серед біженців переважають жінки (93%). Найбільші вікові групи респондентів становлять люди віком від 30 до 39 років (42%) та 40–49 років (29%). 83% біженців — люди з вищою або незакінченою вищою освітою.

Найбільш представленими серед опитаних соціальними групами є висококваліфіковані фахівці (30%), керівники підприємств та їх підрозділів (14%), підприємці (14%), кваліфіковані робітники (12%), домогосподарки (11%).

Висококваліфіковані фахівці, керівники підприємств та їх підрозділів, підприємці та домогосподарки представлені серед біженців більшою мірою, ніж загалом серед дорослого населення України перед початком війни. Так, за даними всеукраїнського опитування, що проводилося Центром Разумкова в січні 2022р., до висококваліфікованих фахівців тоді віднесли себе 15% громадян України, до керівників підприємств та їх підрозділів — 1,5%, до підприємців — 4%, до домогосподарок — 6%.

90% опитаних біженців до війни проживали в містах, 10% — у селах. Найбільше (45%) опитаних виїхали після початку війни з центральних областей України (переважно це жителі Києва (23% усіх опитаних) та Київської області (9%)), 31% — зі східних областей, 16% — з південних областей і 8% — із західних областей.

В ЯКОМУ МАКРОРЕГІОНІ ВИ ПРОЖИВАЛИ ДО ПОЧАТКУ ВІЙНИ (ДО 24 ЛЮТОГО)?

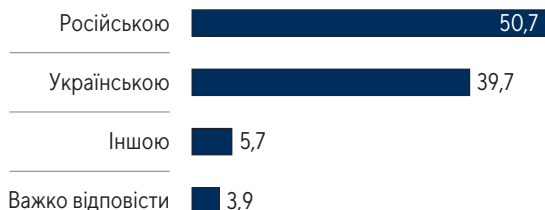
% опитаних біженців

51% респондентів відповіли, що вдома переважно розмовляють російською мовою, 40% — переважно українською. 70% вважають рідною українську мову, 20% — російську.

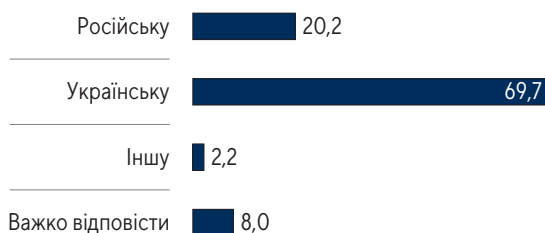
ЯКОЮ МОВОЮ ВИ ПЕРЕВАЖНО РОЗМОВЛЯЄТЕ ВДОМА?

% опитаних біженців

ЯКУ МОВУ ВИ ВВАЖАЄТЕ РІДНОЮ?

% опитаних біженців

4,5% опитаних зазначили, що їх житло після початку воєнних дій було повністю зруйноване, 8% — що воно постраждало, але може бути відновлене (відремонтоване), 7% не знають, чи постраждало їх житло чи якою мірою постраждало.

ЧИ ПОСТРАЖДАЛО ВАШЕ ЖИТЛО ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ?

% опитаних біженців

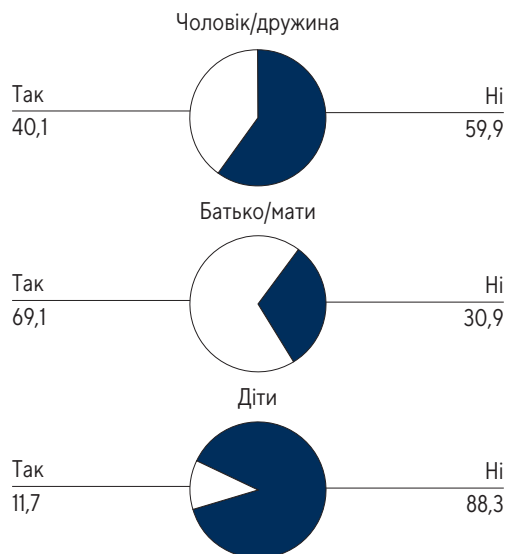

Найчастіше про руйнування житла повідомляють біженці зі Східного регіону. Серед них 12% зазначили, що їх житло було повністю зруйноване, 11% — що воно постраждало, але може бути відновлене (відремонтоване), 11% не знають, чи постраждало їх житло чи якою мірою постраждало.

Відповідаючи на питання, чи залишився в Україні хтось з близьких родичів, 69% респондентів називають батька чи матір, 40% чоловіка (дружину), 12% — дітей.

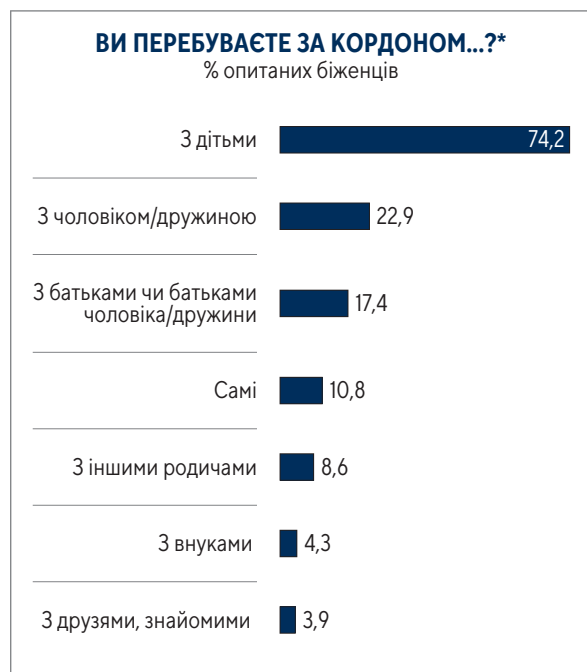
ЧИ ЗАЛИШИВСЯ В УКРАЇНІ ХТОСЬ З ВАШИХ БЛИЗЬКИХ РОДИЧІВ?

% опитаних біженців

74% опитаних перебувають за кордоном з дітьми, 4% — з внуками, 23% — з чоловіком чи дружиною, 17% — зі своїми батьками або батьками чоловіка чи дружини.

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Під час опитування, що приводилося соціологічною службою Центру Разумкова в квітні-травні ц.р. на пунктах перетину кордону з біженцями, які поверталися в Україну, серед них була виявлена помітно нижча частка людей з дітьми (45%), порівняно з тими біженцями, які залишаються за кордоном. Це може свідчити про те, що ті громадяни України, які мають неповнолітніх дітей, поки що рідше

повертаються в Україну, очевидно, турбуючись про їх безпеку.

ЧИ ОТРИМАЛИ ВИ СТАТУС ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ АБО БІЖЕНЦЯ В КРАЇНІ ПЕРЕБУВАННЯ?

% опитаних біженців

Отримали статус тимчасового захисту	82,2
Не маєте статусу тимчасового захисту чи біженця і не подавали документи	9,6
Подали чи подаєте документи на отримання статусу тимчасового захисту	3,9
Отримали статус біженця	1,2
Подали чи подаєте документи на отримання статусу біженця	0,8
Інше, в т.ч.:	2,0
Мають посвідку на постійне проживання	1,2
Мають громадянство	0,2
Було відмовлено у наданні статусу тимчасового захисту	0,2
Відмова від відповіді	0,4

Оцінка біженцями свого становища в країні перебування

82% респондентів відповіли, що в країні перебування отримали статус тимчасового захисту, 1% — що отримали статус біженця, 1% мають посвідку на постійне проживання, 4% подали чи подають документи на отримання статусу тимчасового захисту, 0,8% подали чи подають документи на отримання статусу біженця, 10% не мають статусу тимчасового захисту чи біженця і не подавали документи (найбільше таких серед біженців, які перебувають у країнах, що не входять до ЄС — 51%).

ЧИ ОТРИМАЛИ ВИ СТАТУС ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ АБО БІЖЕНЦЯ В КРАЇНІ ПЕРЕБУВАННЯ?

% опитаних біженців, залежно від країни перебування

	Польща	Німеччина	Інші країни ЄС	Інші країни поза ЄС
Отримали статус тимчасового захисту	88,2	77,6	95,2	30,2
Отримали статус біженця	0,8	2,4	0,4	3,2
Подали чи подаєте документи на отримання статусу тимчасового захисту	1,7	15,3	1,3	1,6
Подали чи подаєте документи на отримання статусу біженця	0,0	1,2	0,4	1,6
Не маєте статусу тимчасового захисту чи біженця і не подавали документи	8,4	3,5	1,3	50,8
Інше	0,8	0,0	0,9	11,1
Відмова від відповіді	0,0	0,0	0,4	1,6

Говорячи про основне джерело засобів існування, 28% респондентів називають матеріальну допомогу з різних джерел (помітно частіше таку відповідь дають біженці в Німеччині — 48%), 19% — попередні грошові заощадження, по 12% — постійну роботу в країні перебування та тимчасову роботу (чи підробітки) в країні перебування.

ВИ ЖИВЕТЕ ЗАРАЗ ЗА РАХУНОК...?* % опитаних біженців	
Матеріальна допомога з різних джерел	27,8
Попередні грошові заощадження	19,2
Тимчасова робота (чи підробітки) в країні перебування	11,9
Постійна робота в країні перебування	11,7
Дистанційна робота в Україні	9,2
Пенсія	1,6
Доходи від бізнесу в Україні	0,8
Доходи від бізнесу в країні перебування	0,6
Студентська стипендія в країні перебування	0,2
Інші джерела	11,0
Важко відповісти/відмова від відповіді	6,1

*Респондент мав назвати основне джерело засобів існування.

Серед головних проблем, які їх турбують під час перебування за кордоном, найчастіше біженці називають тривогу за те, що відбувається в Україні (87,5%), тривогу за родичів, близьких людей, які залишилися в Україні (80%), тугу за Батьківщиною (70%).

ЯКИМИ Є ГОЛОВНІ ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ТУРБУЮТЬ ВАС ЗАРАЗ, ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ?*

% опитаних біженців

Тривога за те, що відбувається в Україні	87,5
Тривога за родичів, близьких людей, що залишилися в Україні	80,4
Туга за Батьківщиною	70,3
Незнання мови країни перебування	65,4
Матеріальні проблеми, нестача грошей	42,9
Проблеми із влаштуванням на роботу	41,9
Труднощі в комунікації з місцевим населенням через незнання мови	35,2
Проблема з винайму житла в оренду	31,7
Проблеми з лікуванням, медичним забезпеченням	31,3
Бюрократичні проблеми з оформленням матеріальної допомоги, отриманням статусу тимчасового захисту чи біженця	22,3
Відсутність житла	21,5
Некомфортне житло	14,9
Проблеми з організацією навчання дітей	13,9
Проблеми з організацією дозвілля дітей	13,5
Негативне ставлення з боку місцевих жителів	6,5
Інші проблеми	2,2
Таких проблем немає	0,0
Важко відповісти/відмова від відповіді	0,2

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ВИ ЖИВЕТЕ ЗАРАЗ ЗА РАХУНОК...?* % опитаних біженців, залежно від країни перебування				
	Польща	Німеччина	Інші країни ЄС	Інші країни поза ЄС
Матеріальна допомога з різних джерел	15,1	48,2	29,9	20,6
Попередні грошові заощадження	21,8	4,7	20,3	28,6
Доходи від бізнесу в Україні	0,8	0,0	0,9	1,6
Дистанційна робота в Україні	10,1	5,9	7,4	17,5
Доходи від бізнесу в країні перебування	0,8	1,2	0,4	0,0
Постійна робота в країні перебування	17,6	5,9	12,1	6,3
Тимчасова робота (чи підробітки) в країні перебування	13,4	4,7	15,2	7,9
Студентська стипендія в країні перебування	0,0	0,0	0,4	0,0
Пенсія	2,5	1,2	0,9	3,2
Інші джерела	14,3	16,5	7,8	7,9
Важко відповісти/відмова від відповіді	3,4	11,8	4,8	6,3

*Респондент мав назвати основне джерело засобів існування.

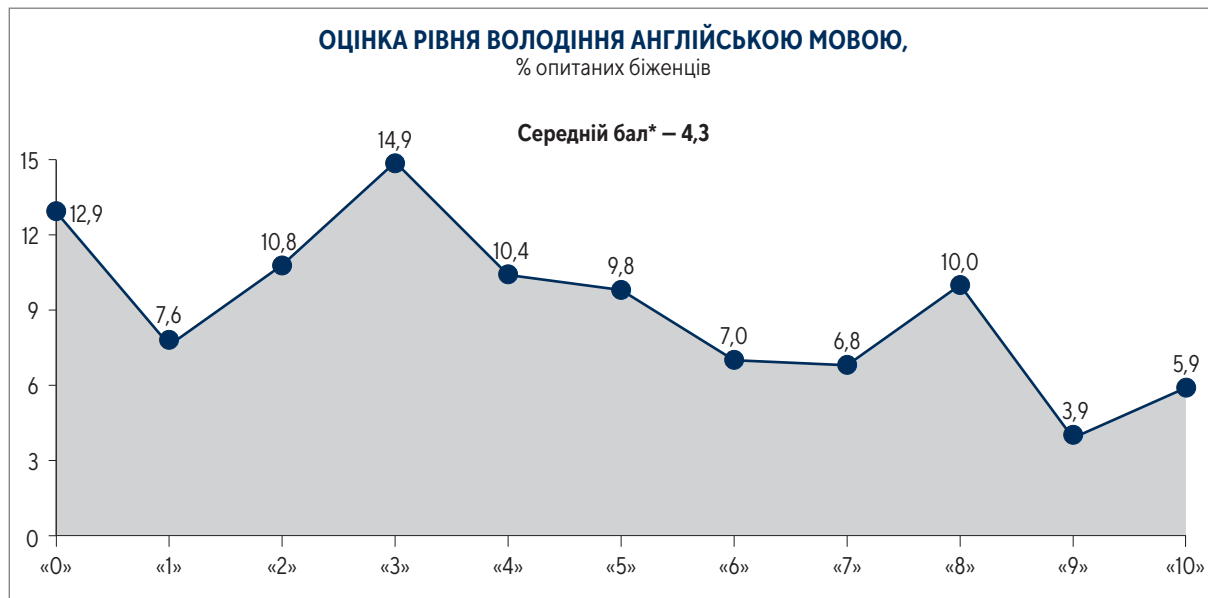

Незнання мови країни перебування як головну проблему називають 65% біженців (частіше про неї повідомляють українські біженці в Німеччині — 80%). Ще 35% респондентів назвали серед проблем труднощі в комунікації з місцевим населенням через

незнання мови. Оцінюючи рівень володіння мовою країни, в якій вони перебувають, за 11-бальною шкалою, лише 20% оцінили його балами від 5 до 10, і лише 10% — балами від 8 до 10. Знання англійської мови оцінили таким чином відповідно 43% і 20% опитаних.

* За 11-бальною шкалою від 0 до 10, де «0» означає «зовсім не володієте», а «10» — вільно володієте.

* За 11-бальною шкалою від 0 до 10, де «0» означає «зовсім не володієте», а «10» — вільно володієте.

Серед головних проблем, що їх турбують, 43% біженців також назвали матеріальні проблеми, нестачу грошей

(помітно рідше таку відповідь дають біженці, які перебувають у Німеччині — 25%).

ЯКИМИ Є ГОЛОВНІ ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ТУРБУЮТЬ ВАС ЗАРАЗ, ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ?*
 з% опитаних біженців, залежно від країни перебування

	Польща	Німеччина	Інші країни ЄС	Інші країни поза ЄС
Матеріальні проблеми, нестача грошей	50,4	24,7	43,3	50,8
Бюрократичні проблеми з оформленням матеріальної допомоги, отриманням статусу тимчасового захисту чи біженця	5,0	49,4	20,8	22,2
Проблеми із влаштуванням на роботу	42,0	23,5	50,6	28,6
Незнання мови країни перебування	52,1	80,0	69,3	50,8
Відсутність житла	25,2	24,7	19,0	19,0
Проблема з винайму житла в оренду	37,8	31,8	30,3	25,4
Некомфортне житло	11,8	20,0	13,9	17,5
Проблеми з лікуванням, медичним забезпеченням	26,1	32,9	35,1	23,8
Труднощі в комунікації з місцевим населенням через незнання мови	25,2	52,9	33,8	28,6
Негативне ставлення з боку місцевих жителів	6,7	5,9	5,2	12,7
Проблеми з організацією навчання дітей	14,3	16,5	11,3	19,0
Проблеми з організацією дозвілля дітей	14,3	11,8	14,3	9,5
Туга за Батьківщиною	67,2	74,1	68,0	79,4
Тривога за родичів, близьких людей, що залишилися в Україні	81,5	84,7	77,1	82,5
Тривога за те, що відбувається в Україні	84,9	94,1	86,1	87,3
Інші проблеми	2,5	0,0	2,6	3,2
Таких проблем немає	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти/відмова від відповіді	0,0	0,0	0,0	1,6

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

Оцінюючи власне матеріальне становище в країні перебування, найчастіше респонденти зазначають, що їм грошей вистачає лише на харчування та на придбання необхідних недорогих речей (таку відповідь дають 59,5%), а 12% відповіли, що ледве зводять кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на

необхідні продукти. Однак власний «довоєнний» рівень добробуту в Україні респонденти оцінюють значно вище — 45% відповіли, що до війни жили забезпечено, 15% — що могли собі дозволити придбати практично все, що хотіли, і лише 2% — що ледве зводили кінці з кінцями.

ЯКИМ У ЦІЛОМУ Є ВАШЕ (ВАШОЇ СІМ'Ї) МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ЗАРАЗ, ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ?
 % опитаних біженців

Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	12,1
Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	59,5
У цілому на життя вистачає	20,7
Живемо забезпечено	5,5
Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо	1,2
Важко відповісти	1,0

ЯКИМ У ЦІЛОМУ БУЛО ВАШЕ (ВАШОЇ СІМ'Ї) МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ДО ВІЙНИ В УКРАЇНІ?
 % опитаних біженців

Ледве зводили кінці з кінцями, грошей не вистачало навіть на необхідні продукти	1,8
Вистачало на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	11,0
У цілому на життя вистачало, але придбання речей тривалого вжитку, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликало труднощі	26,0
Жили забезпечено, але зробити деякі покупки були не в змозі (купити квартиру, автомобіль тощо)	44,6
Ми могли собі дозволити придбати практично все, що хотіли	15,1
Важко відповісти/відмова від відповіді	1,6

Відповідаючи на питання, чи отримували вони будь-яку допомогу під час перебування за кордоном, 78,5% респондентів відповіли, що отримували допомогу від державних органів країни перебування (серед біженців, які перебувають у країнах - не

членах ЄС, таку відповідь дають лише 33%), 32% отримували допомогу від волонтерських організацій, 23% — від родичів, знайомих, друзів, 14% — від закордонних фондів, установ, підприємств (помітно частіше — у Польщі (30%) та країнах поза ЄС (27%)).

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЧИ ОТРИМУВАЛИ ВИ БУДЬ-ЯКУ ДОПОМОГУ ПІД ЧАС ВАШОГО ПЕРЕБУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ?*

% опитаних біженців, залежно від країни перебування

	Польща	Німеччина	Інші країни ЄС	Інші країни поза ЄС
Від державних органів країни перебування	89,9	85,9	81,4	33,3
Від Української держави	5,0	1,2	7,4	12,7
Від волонтерських організацій	31,1	20,0	38,5	33,3
Від релігійних організацій	11,8	8,2	14,3	20,6
Від закордонних фондів, установ, підприємств	30,3	2,4	7,4	27,0
Від родичів, знайомих, друзів	16,8	20,0	24,7	30,2
Від підприємства, на якому працюєте (працювали)	4,2	1,2	6,1	4,8
Від громадян країни перебування, з якими Ви раніше не були знайомі	26,1	30,6	31,6	27,0
Не отримували жодної допомоги	4,2	7,1	6,1	12,7
Важко відповісти/відмова від відповіді	0,0	0,0	2,2	1,6

43% респондентів відповіли, що отримували грошову допомогу (з будь-яких джерел) в достатній кількості (найчастіше таку відповідь дають у Німеччині — 76,5%), 42% — отримували, але недостатньо, 10% не отримували, а 4% — що не потребують такого виду допомоги.

Стосовно допомоги речами першої необхідності (продукти харчування, одяг, засоби гігієни) 50% респондентів відповіли,

що отримували таку допомогу в достатній кількості, 24% — отримували, але недостатньо, 17% не отримували, 8% не потребують такого виду допомоги.

36% респондентів отримували допомогу з інтеграції в країні перебування (мовні курси тощо) в достатній кількості (в Німеччині на це вказали 62% біженців), 21% — отримували, але недостатньо, 31% не отримували, 9% не потребують такого виду допомоги.

ЧИ ОТРИМУВАЛИ КОЖЕН З ТАКИХ ВИДІВ ДОПОМОГИ (З БУДЬ-ЯКИХ ДЖЕРЕЛ) У КРАЇНІ ПЕРЕБУВАННЯ?

% опитаних біженців

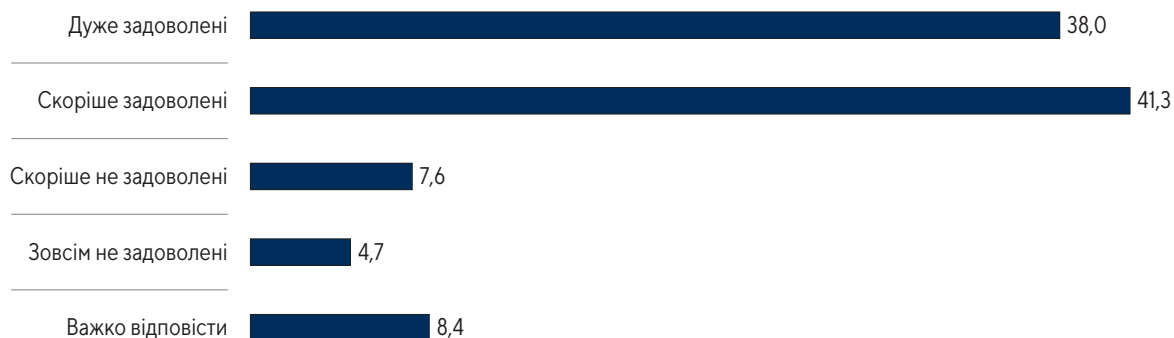
	Отримували в достатній кількості	Отримували, але недостатньо	Не отримували	Не потребую такого виду допомоги	Важко відповісти/ відмова відповідати
Грошова допомога	43,4	41,9	9,8	3,7	1,2
Допомога речами першої необхідності (продукти харчування/одяг/засоби гігієни тощо)	50,3	23,9	17,2	8,2	0,4
Допомога в пошуку житла	35,8	17	33,5	11	2,7
Юридична допомога	13,3	15,3	43,8	24,7	2,9
Допомога з працевлаштуванням	17,2	18,2	45,4	14,9	4,3
Допомога по догляду за дітьми/ з організації дозвілля дітей	26,0	16,0	32,1	22,5	3,3
Допомога з інтеграції в країні перебування (мовні курси тощо)	36,2	20,9	31,1	8,8	2,9

Оцінюючи підтримку та допомогу, яка була їм надана в країні перебування, з боку державних органів країни перебування, недержавних організацій, громадян цих країн, 38% відповіли, що дуже нею

задоволені, 41% — що скоріше задоволені. Дещо рідше висловлюють задоволеність допомогою ті, біженці, які перебувають у країнах - не членах ЄС (60% дуже або скоріше нею задоволені).

Оцінка підтримки та допомоги, яка була Вам надана в країні перебування, з боку державних органів країни перебування, недержавних організацій, громадян цих країн. НАСІЛЬКИ ВИ ЗАДОВОЛЕНІ НЕЮ?

% опитаних біженців

**Оцінка підтримки та допомоги, яка була Вам надана в країні перебування,
з боку державних органів країни перебування, недержавних організацій, громадян цих країн.
НАСКІЛЬКИ ВИ ЗАДОВОЛЕНІ НЕЮ?**

% опитаних біженців, залежно від країни перебування

	Польща	Німеччина	Інші країни ЄС	Інші країни поза ЄС
Дуже задоволені	39,5	49,4	34,2	36,5
Скоріше задоволені	42,9	42,4	43,7	23,8
Скоріше не задоволені	5,9	1,2	9,1	14,3
Зовсім не задоволені	1,7	1,2	6,9	7,9
Важко відповісти	10,1	5,9	6,1	17,5

Наміри стосовно повернення в Україну

Даючи відповідь стосовно намірів повернення в Україну, 36% респондентів висловлюють намір повернутися після того, як переконаються, що в місцевості, де вони жили, безпечно перебувати, 35% — відразу після того, як закінчиться війна.

Частіше планують повернутися найближчим часом жителі Західного і Центрального регіонів (15%), тоді як серед біженців із Східного та Південного регіонів — лише 6%. Біженці з Півдня та Сходу частіше висловлюють намір повернутися після того, як переконаються, що в місцевості, де вони жили, безпечно перебувати (відповідно 48% і 41%).

ЧИ ПЛАНУЄТЕ ВИ ПОВЕРНУТИСЯ В УКРАЇНУ І КОЛИ?*

% опитаних біженців

Після того, як переконаюсь, що в місцевості, де я жив, безпечно перебувати	36,0
Відразу після того, як закінчиться війна	34,8
Через рік або через кілька років після закінчення війни	12,9
Планую повернутися найближчим часом	10,8
Після того, як відновить роботу підприємство, на якому працював, або буду впевнений, що знайду іншу роботу вдома	7,2
Взагалі не планую повертатися в Україну	6,8
Не знаю/важко відповісти	17,0

* Респондентам пропонувалося відзначити всі прийнятні варіанти відповіді.

ЧИ ПЛАНУЄТЕ ВИ ПОВЕРНУТИСЯ В УКРАЇНУ І КОЛИ?*

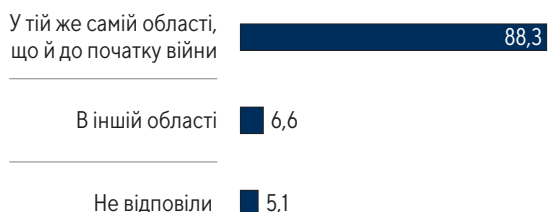
% опитаних біженців, залежно від макрорегіону, в якому проживали респонденти до війни

	Західний та Центральний	Південний	Східний
Планую повернутися найближчим часом	15,3	6,0	5,6
Після того, як переконаюсь, що в місцевості, де я жив, безпечно перебувати	29,5	48,2	40,6
Після того, як відновить роботу підприємство, на якому працював, або буду впевнений, що знайду іншу роботу вдома	6,7	9,6	6,9
Відразу після того, як закінчиться війна	38,4	38,6	26,9
Через рік або через кілька років після закінчення війни	13,8	8,4	13,8
Взагалі не планую повертатися в Україну	8,2	1,2	7,5
Не знаю/важко відповісти	14,2	15,7	22,5

88% тих, хто планує повертатися в Україну, відповіли, що після повернення планують поселитися в тій же області, де проживали до війни, 7% — що планують поселитися в іншій області (переважно це жителі Східного регіону).

ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ ВИ ПЛАНУЄТЕ ПОСЕЛИТИСЯ В ТІЙ ЖЕ ОБЛАСТІ, ДЕ ПРОЖИВАЛИ ДО ВІЙНИ, ЧИ В ІНШІЙ?

% опитаних біженців, хто відповів, що планує повернутися в Україну

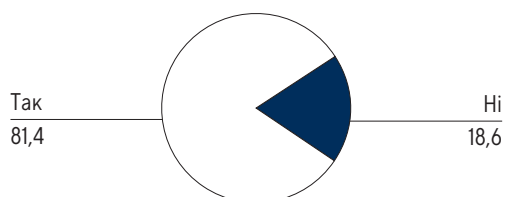

81% респондентів відповіли, що мали роботу до війни. Серед тих, хто до війни мав роботу, лише 11% впевнені, що після повернення будуть працювати там само, де й працювали раніше, ще 34% сподіваються на це, 12% сподіваються знайти іншу роботу, а 36% ще не знають, де будуть працювати і чи їм вдасться знайти роботу.

Останню відповідь частіше дають біженці з Південного (45%) та Східного (43%) регіонів (тоді як серед жителів Західного і Центрального регіонів — 31%), а також респонденти старшого (50 і більше років) віку (49%).

ЧИ МАЛИ ВИ РОБОТУ ДО ВІЙНИ?

% опитаних біженців

ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ ЧИ МАТИМЕТЕ ВИ РОБОТУ?

% опитаних біженців, хто мав роботу до війни

Ви ВПЕВНЕНІ, що будете працювати там само, де й працювали до війни	11,1
Ви СПОДІВАЄТЕСЯ, що будете працювати там само, де й працювали до війни	34,1
Ви сподіваєтеся, що знайдете іншу роботу	11,8
Ви ще не знаєте, де будете працювати і чи вдасться Вам знайти роботу	36,3
Я не буду повертатися в Україну	4,3
Не відповіли	2,4

Отримання інформації про події в Україні

91% біженців відстежують події в Україні щодня, 7% — кілька разів на тиждень, 0,8% — раз на тиждень або рідше, і лише 0,2% (тобто один респондент) не стежить за подіями в Україні.

85% опитаних отримують інформацію про події в Україні з соціальних мереж, 62% — з українських Інтернет-сайтів та Інтернет-видань, 59% — від родичів, знайомих.

ЧИ ВІДСТЕЖУЄТЕ ВИ ПОДІЇ В УКРАЇНІ?

% опитаних біженців

ЗА ЯКИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ВИ ПЕРЕВАЖНО ВІДСТЕЖУЄТЕ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ?*

% опитаних біженців

Соціальні мережі	85,3
Українські Інтернет-сайти та Інтернет-видання	61,8
Від родичів, знайомих	59,3
Передачі Українського телебачення (у т.ч. через Інтернет)	24,1
Місцеві Інтернет-сайти та Інтернет-видання	11,9
Передачі місцевого телебачення	4,7
Українське радіо	2,7
Місцеве радіо	1,8
Місцеві друковані видання	0,6
Інше	3,9
Важко відповісти/відмова від відповіді	0,2

* Респондентам пропонувалося відзначити кілька прийнятних варіантів відповіді.

Оцінка дій державного керівництва України та міжнародної допомоги

Дії державного керівництва України під час російської агресії 46% респондентів оцінюють позитивно, 12% — негативно (41,5% не змогли оцінити). Чим молодші респонденти, тим частіше вони висловлюють позитивну оцінку дій державного керівництва.

Лише 18% опитаних вважають достатньою допомогою міжнародного співтовариства Україні, 61% — вважають, що допомога і підтримка України з боку інших країн повинна бути більшою.

ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ ДОСТАТНЬОЮ ДОПОМОГУ МІЖНАРОДНОГО СПІВТОВАРИСТВА УКРАЇНІ?

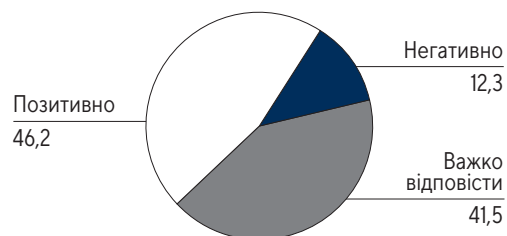
% опитаних біженців

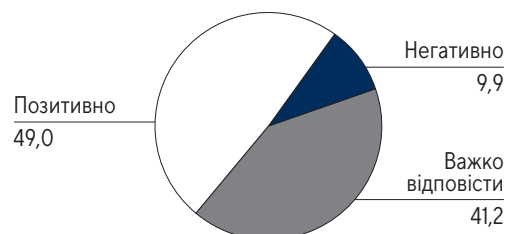
ЯК ВИ ОЦІНЮЄТЕ ДІЇ ДЕРЖАВНОГО КЕРІВНИЦТВА УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ?

% опитаних біженців

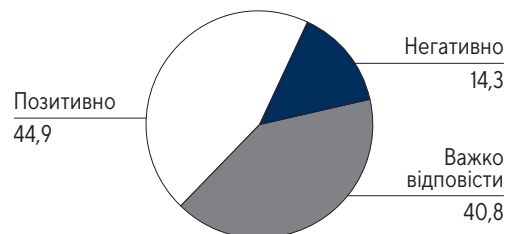
% опитаних біженців

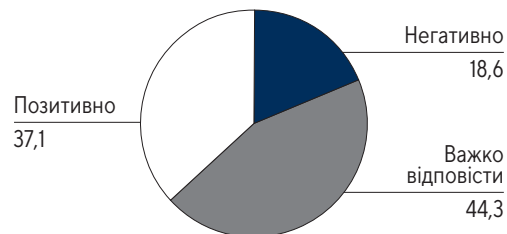
до 40 років

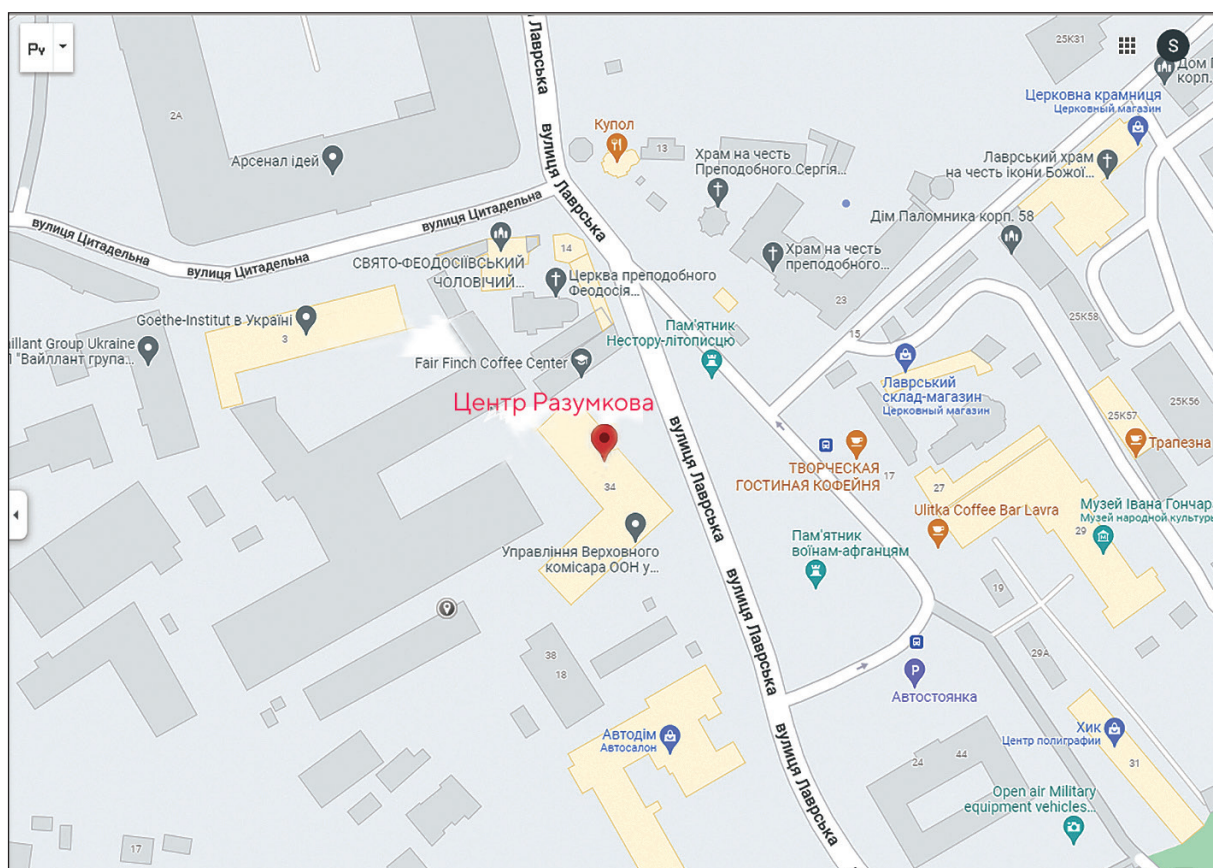

40-49 років

50 років і старші

Наша адреса:

01015, м. Київ, вул. Лаврська, 16, 2-й поверх

Телефон: (38 044) 201-11-98

Факс: (38 044) 201-11-99

e-mail: info@razumkov.org.ua

Веб-сторінка: www.razumkov.org.ua